

Asia: VN/17877/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista

Lausunnonantajan lausunto

Toimivaltaisen viranomaisen (Ruokavirasto) nimeäminen (2 §)

Autokaupan osalta metsäkatoasetus koskee renkaiden kauppaa. Vaikka asetus koskee monia eri toimialoja, asiantuntemuksen keskittymisen takia on perusteltua, että valvonnan ohjaus on keskitetty yhdelle viranomaiselle. On perusteltua, että Ruokavirasto on määritelty hallituksen esityksessä toimivaltaiseksi viranomaiseksi.

Valvonta ja tarkastukset (4-13 §)

Metsäkatoasetuksen toimeenpanosta aiheutuu merkittäviä lisäkustannuksia toimijoille, eikä yrityksille tulisi asettaa lisäkustannuksia toimivaltaisen viranomaisen kustannusten kattamisesta. On huomattava, että valvontakustannusten kattamiseksi kerättävät maksut heikentäisivät suomalaisten yritysten kilpailukykyä ulkomaalaisiin kilpailijoihin verrattuna.

Perustellut huolenaiheet (14 §)

Ei lausuttavaa

Hallinnolliset seuraamukset (15-19 §)

Luonnoksessa on yksilöity tuomittavat teot rikkomusmaksun ja hallinnollisen seuraamusmaksun määräämisen välillä viittaamalla metsäkatoasetuksen 9, 10 ja 11 artiklan mukaisiin toimijoiden velvollisuuksiin. Yhdymme Kaupan liiton ja Päivittäistavarakauppa ry:n lausunnoissa esille nostettuun kielteiseen kantaan siitä, että kansallisista seuraamuksista säädetään viittaamalla metsäkatoasetuksen 9, 10 ja 11 artikloihin ennen kuin lain 23 § kohtien 4 a ja b velvollisuuksien täyttämistä on olemassa selvyys toimitusketjun eri toimijoiden välillä. Rikkomusmaksun ja hallinnollisen seuraamusmaksun määrääminen asetukseen viittaamalla voi olla perusteltua ainoastaan silloin, kun toimitusketjun toimijat tietävät rooliensa mukaiset velvollisuudet eivätkä siitä huolimatta piittaa niistä.

Mikäli tulkintaohjeissa myöhemmin selkeytettäisiin kauppaa käyvän velvollisuuksia siten, että kauppaa käyvän ei tarvitse kerätä, järjestää ja säilyttää tietoja, vaan ainoastaan vastaanottaa

toimitusketjun edelliseltä toimijalta viite- ja referenssinumero TRACES-järjestelmästä, sitä ei voisi rangaista siitä, ettei DD-tietojenkeruuta, riskinarviointia tai riskin vähentämistä ole tehty. Vastuiden keventämisestä ei kuitenkaan ole saatu vahvistusta.

EU komissio on antanut vähittäis- ja tukkukauppaa koskevan tulkinnan, jonka mukaan ennen tuotteen myyntiä EU:n markkinoilla suurten kauppaa käyvien on tarkistettava, että asianmukaista huolellisuutta on noudatettu toimitusketjun alkupäässä. Vähittäismyyjän on tarkistettava asianmukaisen huolellisuuden vakuutus (DDS) toimitusketjun alkupäässä ja toimitettava oma vakuutuksensa kaikkien aiempien viitenumeroiden perusteella.

PK-yritysten velvollisuuksia asianmukaisen huolellisuuden vakuutusten toimittamisesta tulisi selkeyttää. Lisäksi tietojärjestelmien sekä tiedonsiirron tulee toimia saumattomasti ennen kuin toimijoita voidaan rangaista asetuksen mukaisten velvoitteiden laiminlyönneistä.

Rikkomusmaksu ja hallinnollinen seuraamusmaksu (20-24 §)

Ei lausuttavaa

Määräaikainen sulkeminen hankintojen ja julkisen rahoituksen ulkopuolelle (25 §)

Ei lausuttavaa

Erinäiset säännökset ja voimaantulo (26-31 §)

Asetusta ei sovelleta unionin markkinoille saatettuihin hyödykkeisiin ja tuotteisiin, jotka on tuotettu ennen asetuksen voimaantulopäivää eli ennen 29.6.2023. Toimijoiden velvollisuuksia aikavälillä 29.6.2023 – 30.12.2024 olisi tarpeen tarkentaa, sillä toimijoiden velvollisuus varmistaa, että hyödykkeet ja tuotteet täyttävät asetuksen vaatimukset, astuu voimaan myöhemmin 30.12.2024 ja PK-sektorin toimijoiden osalta 30.6.2025.

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

Autoalan yrityksille aiheutuu kustannuksia auton renkaiden myyntiä koskevien tietojärjestelmien toteutuksesta. Rengaskauppaa käydään autokaupan lisäksi renkaiden myyntiin erikoistuneissa yrityksissä. Uusia henkilöautojen renkaiden myydään vuosittain noin 3,3 miljoonaa ja uusia linja- ja kuorma-autonrenkaita noin 150 000. Tietojärjestelmäkustannukset ovat rengaskauppaa tekeville yrityksille mittavat.

Muita huomioita

On huomattava, että TRACES-järjestelmä avautuu toimijoille loppusyksystä ja asetuksen soveltaminen alkaa suurille kauppaa käyville 30.12.2024, jolloin yrityksille jää hyvin niukasti aikaa asetuksen soveltamiseen valmistautumiseen.

Kalenoja Hanna
Autotuoja ja -teollisuus ry